

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті проаналізовано сучасні напрями впровадження та реалізації логістичних підходів в практику управління українськими підприємствами. Виокремлено особливості потенціалу функціонування підприємств у логістичній сфері.

Ключові слова: підприємство, логістика, матеріальний потік, матеріально-технічне постачання, розвиток, інформаційна система, логістичний центр.

Вступ. Розвиток економіки України, який спостерігається в останні роки, обумовлює зміну пріоритетів в діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Необхідним для підприємств є обґрунтування та впровадження в практику управління новітніх підходів до оптимізації функціонування їхнього економічного механізму. Серед таких підходів чільне місце посідає логістика, яка в Україні починає бурхливо розвиватися. Окрім того, в умовах економіки знань важливе місце посідає розвиток системи логістики як одна із складових розвитку національної економіки. Україна має потужний потенціал щодо розвитку логістики, основу якого було закладено за радянських часів, тому важливим фактором економічного зростання держави є подальша робота над розвитком логістики в Україні, впровадженні інновацій у дану сферу.

Цілями статті є розкриття сутності логістики, аналіз можливих напрямків розвитку логістики в Україні та визначення заходів, що необхідні для активізації логістичної діяльності.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Дослідженнями питання ролі логістики в управлінні підприємством завжди були у полі зору вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як Хлевицька Т.Б., Бандирська О.В., Різник М.В., Карп І.М., Сергєєв В.І., Гаджинський А.М., Крикавський Є.В., Москвітїна Т.Д., Кальченко А. Г., Бауерсокс Д.Д. та інші.

Постановка проблеми. Логістика - це процес організації, управління, планування, виконання планів та контролю за ефективним, економним (з погляду витрат) зберіганням і переміщенням сировини, виробничих запасів, готової продукції; управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями, і, в результаті, доведення готової продукції до споживача, а також передачі, збереження та обробки відповідної інформації з метою покращення обслуговування [3, с. 68].

Виклад основного матеріалу. Щоб прискорити розвиток логістики в Україні, важливо з'ясувати причини, які стримують її практичне застосування.

По-перше, це відсутність належного державного підходу до проблем логістики, що виявляється як у відсутності відповідної бази, так і у відсутності спеціалістів та центрів їх підготовки.

По-друге, загальна економічна криза, незавершеність вирішення питання власності, скорочення обсягів виробництва, інфляція гальмують будь-які новації.

По-третє, відсутній комплексний облік витрат, при якому їх зростання у транспортно-складському господарстві перебивається ефективністю, досягнутою за межами цієї галузі господарства.

По-четверте, логістичний підхід передбачає проведення кардинальних змін у структурі підприємства, перехід до більш гнучких організаційних структур, створення спеціалізованих цехів та служб транспортно-складського господарства, що вступає у конфлікт з інтересами власників підприємств.

По-п'яте, розвиток ідей логістики гальмується недоліками у професійній підготовці кадрів. Існують і інші причини, ліквідація яких прискорила б впровадження логістики у практику [2, с. 128].

Перспективи розвитку логістики в Україні можна звести до трьох основних напрямків:

- 1) інтеграція організацій України у світову логістичну мережу;
- 2) впровадження новітніх технологій і обладнання;
- 3) розвиток інтегрованої логістики.

Найбільшою проблемою для України є інтеграція у світову логістичну мережу, оскільки спостерігається відставання у розвитку логістичних технологій порівняно із провідними країнами. Для того, щоб пришвидшити інтеграцію України у світову логістичну мережу, необхідно приблизити рівень розвитку логістичної системи України до світового рівня шляхом впровадження новітніх технологій та обладнання.

Сучасна теорія логістики використовує велику кількість економічних інструментів (приймів, методів, алгоритмів та моделей) під час планування та організації логістичної діяльності підприємства. Але в практичній діяльності українських підприємств застосовується лише невелика частина цих інструментів. Це пояснюється з одного боку тим, що наші підприємства ще недостатньо усвідомили потребу використання інструментів логістики. З іншого боку, йде мова про низьку поінформованість керівників підприємств щодо застосування інструментів логістики.

Великим поштовхом до розвитку може стати застосування елементів електронної комерції в логістичній системі, з використанням мережі Інтернет і завдяки сформуванням паралельного логістичного ланцюга: виробник – сайт – відділ оброблення замовлень – споживач. Такі нововведення дають змогу збільшити обсяг продажу, забезпечити більш високий рівень обслуговування споживача, зменшити рівень запасів, а також розширювати ринкові сегменти. Також істотним резервом підвищення ефективності логістики є використання системи GPRS у транспортній логістиці.

Інтегрована логістика ґрунтується на використанні «ланцюжка цінностей», орієнтовано на всіх учасників. Ланцюжки цінностей (логістичні ланцюжки) містять п'ять областей ефективності:

- зв'язок з постачальниками;
- зв'язок із споживачами;
- технологічні процеси всередині одного підрозділу;
- логістичні процеси між підрозділами середині підприємства;
- логістичні зв'язки між підприємствами в логістичному ланцюжку.

Інтегрована логістика дозволяє об'єднати зусилля керуючого персоналу промислової фірми, її структурних підрозділів та логістичних партнерів у наскрізному управлінні матеріальними та супутніми потоками у повному логістичному ланцюгу «закупівля - розподіл - продаж». Використовуючи функціональні логістичні можливості, підприємці зможуть досягнути багатьох переваг: зниження витрат виробництва, ефективного управління запасами, якісного обслуговування клієнтів, гнучкого реагування на потреби ринку.

Скорочення усіх видів витрат, пов'язаних з управлінням матеріальними потоками, витратами на транспортування, складування, управління замовленнями, закупівлями та запасами, упаковку, дозволяє підприємству вивільнити фінансові засоби на додаткові інвестиції у складське обладнання, інформаційно-комп'ютерні системи, рекламу, маркетингові дослідження тощо. Тому не дарма найкращими підприємствами у світовому масштабі є ті, що використовують концепцію інтегрованої логістики. Велика кількість логістичних концепцій дозволила багатьом компаніям стати головним у своїй галузі тому, що товари, які вони випускають, отримали конкурентні переваги. Вже багато років

застосовують логістичний підхід у своєму бізнесі такі компанії, як Toyota Motors, IBM, Procter & Gamble, Electrolux, Xerox, Whirlpool та інші.

Ефективність логістичного управління підтверджують дані, отримані під час опитування 1450 бізнесменів та наведені у праці спеціаліста з логістики Х. Петерса «Торгівля, виробництво та індустрія сервісу»:

- обсяг запасів зменшується на 30 - 70%;
- продуктивність праці підвищується на 20 - 30%;
- собівартість продукції зменшується на 30%;
- витрати у сфері товарообігу зменшуються на 20%.

На думку спеціаліста з логістики Х. Штабенау, якщо нині транспортно-складські витрати у виробництві становлять до 15%, а у торгівлі - до 25% від загальних витрат, то при застосуванні логістичного підходу до управління витрати можуть бути зменшені на 1/3, що дає можливість збільшити прибуток підприємства [4, с. 16].

З цією метою підприємства в своїй діяльності використовують такі мікрологістичні системи як «Time-based Logistics» (логістика спрямована на час), «Just-in-time» (точно в термін), «Requirement/resource planning» (планування потреб/ресурсів), «Integrated Supply Chain» (інтегрований логістичний ланцюг).

Інтегрована функція логістики у процесі управління товарорухом реалізується через систему форм і методів практичної діяльності:

- інтегровану функцію формування господарських зв'язків (головного етапу проектних робіт) із функціями визначення потреб у перевезенні товарів;
- координацію оперативного управління постачання та процесу транспортування товарів;
- кооперацію в управлінні товарорухом через комплексне використання складів, які знаходяться у власності різних суб'єктів (постачальницько-збутових, транспортних, виробничих підприємств різних галузей);
- оптимізацію сукупних витрат на переміщення товарів шляхом економічної зацікавленості транспортних, комерційних організацій та підприємств, які вони обслуговують, у підвищенні ефективності процесів розподілу та переміщення;
- розвиток специфічних функцій управління товарорухом в координації з універсальними функціями управлінського процесу, раціональний розподіл їх між суб'єктами управління і концентрацію у відповідних структурних підрозділах [1, с. 210].

Висновки. Підсумовуючи викладене, необхідно зауважити, що основне завдання логістики полягає в тому, щоб всі стадії (забезпечення, виробництва і збуту) розглядалися як єдиний та безперервний процес трансформації та руху продукту і пов'язаної з цим інформації. Інтегрована логістика підтримує системну стійкість промислової компанії на ринку, узгоджує внутрішньо-фірмові протиріччя між закупівлями, маркетингом, фінансами і продажем та оптимізує міжорганізаційні взаємозв'язки із логістичними посередниками. Застосування концепції інтегрованої логістики а також впровадження новітніх технологій дозволить логістичній системі України вийти на світовий рівень та забезпечити високу конкурентоспроможність українських підприємств.

Список використаної літератури:

1. Гаджинський А.М. Логістика: Навч. пос. - 5-е вид. перероб. і доп. - М.: Маркетинг, 2004. - 408 с.
2. Кальченко А. Г. Логістика: Підручник. - К.: КНЕУ, 2003. - 284 с.
3. Крикавський Є.В. Логістика підприємства: Навч. пос. - Львів: Львівська політехніка», 2005. - 160 с.
4. Москвітіна Т.Д. Торговельна логістика: Навч. посіб. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. - 161 с.

ДОВЖЕНКО О.А., МЕЛЬНИЧУК А.С. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЛОГИСТИКИ НА УКРАИНСКИХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

В статье проанализированы современные направления внедрения и реализации логистических подходов в практику управления украинскими предприятиями. Выделены особенности потенциала функционирования предприятий в логистической сфере.

Ключевые слова: предприятие, логистика, материальный поток, материально-техническое снабжение, развитие, информационная система, логистический центр.

DOVZHENKO O.O., MELNYCHUK O.S. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF LOGISTICS IN UKRAINIAN ENTERPRISES

The article analyzes the current directions and implementation of logistics approaches in management practices by Ukrainian enterprises. Selected specialties of the potential operations of enterprises in the logistics sphere.

Keywords: company, logistics, material flow, logistics, development, information systems, logistics center.